

de Republ. lib. 7. c. 1. n. 86. Tum etiam, quia nec mulieribus Perpetuum est, consilij esse inconstans, & infirmi, atque ad Republicam gubernacionem inepti; plures namque fuerit valde constantes prudentes, fortis, & Rempublicam optime gubernantes: & (vt à diuinis litteris exordium) quantum Israeli proficeret ad victoriam admonitione Deborte, confit ex c. 4. Indicem, ubi traditur, quod per eam liberatus est populus illus de manu Iacob, Regis Chanaan, & quod sine illa noluit mouere exercitum Barac, filius Abinos, contra Sisaram Principem exercitus Iacob: quam item felix fuerit factum, & Confidimus Ether ad eiundem populi salutem, apparet ex c. 6. Ether, quam rufus validum, & mirandum feminam Iudith, ex lib. Iudith, maxime c. 15. Laudatur & sapientia confisi Abigailis, quo liberavit maritum à periculo mortis coniuratae per David Regem. 1. Reg. cap. 25. Ex humanis quoque litteris non paucis ciuidem rei occurunt exempla, que videre licet apud Plutarch. de claris mulieribus, inter que illud memorabile est, quod cum Calte superatus Alpibus Iudaei adirent, bellumque inter se invenient, si parant, interruerint & precibus mulierum ad concordiam reuocati sunt, ex qua nata apud eos confectudo, que postea neptibus habet, vt quod bello, aut pace sit eis consultandum, & si controvessa aduersitatis socios inciderit, mulieres quoque in confidimur adhibeantur, quod & ipsum Polycenus narrat lib. 7. strategem, in finali exemplo, additique in feederibus cum Annibale facilius contineri, si de Carthaginensibus Galli conquantur, equitum Praefectos, & Duces item dirempti, sive de Celis Carthaginenses iudicatores, vel Gallorum mulieres. Titus quoque Lilius libr. 34. recenset, bono publico mulieres Romanas prodicie in publicum, iam à principio regnante Romulo, cum capto à Sabiniis Capitolio, medio in foro collatis signis dimicaretur, & quod intercessu matronarum inter acies duas, praelium sedatum est. Author item est Suetonius in Nerone Claudio cap. 9. Item enim ipsum initio sui Principatus, & Imperij quod laudabile primum fuit, quanquam postea in tyrannide declinauerit, matr Agrippina summa rem publicatum, & priuarum permisit; primo etiam Imperij die signum excubanti Tribuno dedisse optimam matrem. Referunt præterea Cornel. Tacitus de suis moribus, & populis Germania, & Plutarchus de virtutibus mulierum antiquos Germanos mulieres admissis ad bellum confisa, qui experimento optima cognoverunt, & idem Lilius lib. 14. annalium cap. 12. primos Britannicos eas in exercituorum suorum Duces elegisse, que & alia in proposito exempla commemorant Petrus Gregorius de Republic. d. lib. 7. cap. 11. à num. 29. ad 64. Pater Magister Marquez in Gubernatore Christiano d. cap. 30. circa finem qui tandem, & si alii apud nos descreverem exemplis, sufficere merito subiungit exemplum prudentissime, ac magnanima Regina Doña Elisabeth, de cuius in pace, & bello præclarè gestis plura in ipsius peculiari historia referuntur, que idem Pater Marquez laconice descripsit.

94 Vnde & illud facile diluitur, quod in extremo argumenti dicebatur, scilicet nempe iudicari ad provincie gubernaculum assumpsum absque vxore profici, eo quod illa potius sit impedimento, quam adiumento recte administrationis iurisdictionis, ob infinitatem iudicij, & natum imperandi ingenium, nam primum quam sit fallax ex precedentibus constat, at-

que adeò gubernatoribus plerunque utile est vxorum confidim sequi, quale fuit illud, quod Petri ab uxore accepit, quo iniustum, valdeque Republica noxiun mandatum, vt omnes ciues ex aureis metallis, que inuenierat, aurum inquiererent, foderent, & purgarent, ab omni alio opere, sed & agrorum cultura penitus prohibiti, reuocate coactus est, vt ex Polyxeno lib. 8. Strategem, reffert Petrus Gregorius d. lib. 7. cap. 11. num. 31. vers. Saluberrimum; cum seq. & Iustinian. Imperat. nouella 8. sine amb. et indices sine quoque suffrag. sicut cap. 1. §. has omnia, collatione profectus etiam est, se confidimus in lego condenda summisse à reverendissima coniuge sua cuius ad id etiam meminit Petrus Gregorius d. cap. 11. num. 29. vers. 2. Alterum vero minime potest esse in causa ad excusandum maritum, cui omni iure potestas in vxorem data est, vt latè probavi, ac profectus sum dissertatione 1. num. 2. & à num. 4. iunctis que mox dicimus. Quid si intellexerit, si illam subigere facile non posse, sibiique ad recte iustitia administrationem ob statuam, inclitus faciet, si sine illa in provinciam sibi commissari proficiatur ex consilio Vlpiani I. C. (quod hoc tantum casu verificabatur) in l. obseruare 4. §. proficiendi, ff. de offic. Proconsulis, alias si quidem, & si olim inter Seuerum Cecinnianum, & Valerium Massilianum, Consules Romanos, non modica contentio fuisset, prohibendum, nec-ne esset Magistratus vxorem secum in provinciam ducere, illo affirmante, hoc negante; huius tandem preualent sententia, vptotē melioribus nixa rationibus Scutatus Consult. de ea re facta sub hoc tamen temperamento, vt quanquam infantes essent Magistratus, & culpæ vxorum nesci, provincialibus carum criminibus perinde ac suis plecterentur, vt d. §. proficiendi Vlpini, testatur, & ex Cornel. Tacito libris. & 4. Annalium refutant & exornant optimè Petrus Gregorius in magistris lib. 47. cap. 32. num. 29. Tiber. Decian. 2. tom. criminalis lib. 8. cap. 35. num. 27. Bouadii in polit. lib. 2. cap. 11. num. 61. circa fin. & lib. 5. cap. 3. num. 118.

Multo minus momenti habet 4. argumentum, 95 quod tantum concludit, eodem modo vxores dignitates suas viris communicare debet ac viris suas comunicant vxoribus. Hoc enim nos libenter fatemur, sed idem ipsum in argumentum pro nobis retorquemus, nam viri dignitates suas vxoribus non communicant quoad dignitatis exercitum, & administrationem, sed solo nomine, & dignitatis prærogatiui, vt iure in arg. allata planissime demonstrant, ergo eodem modo, & non alter vxores dignitates suas viris communicabunt, vt ad 2. arg. diximus, & vltra Gregor. Lop. ibi relatum, optimè probat, & prosequitur Ioan. Gutier. de tutel. 1. p. cap. 18. n. 32. vers. Negue obfam, correlatiuorum autem, & unitorum reguli in arguento expesse non aliud postulant, & si procedant tantum in his, quae candem rationem habent, non que separant, vt notarunt Bart. Ang. & alii in l. §. C. deindi. vid. tell. Bald. cors. 183. n. 2. vol. 1. ac post alios resolutum Ant. Gabt. commun. concil. lib. 6. rit. de legib. concil. 1. n. 51. Tusch. præst. concil. tom. 2. lit. C. concil. 1041. n. 21. nec enim diuerat et ratio in vxore, quam in marito, iuxta mox dicenda.

Non obstat 5. quia eti matrūs int̄ nōtro Regio particeps sit quod fructus, & consequenter legitimus administrator quorūcūq; vxoris bonorum ex legibus in arg. allatis, at id minimè procedit in eo iure, quod inheret maioratu, aut dignitate, cuius vxor ex successione domina est, vt contin-

Dissertat. V.

git in iure Regni, iuxta c̄s, que ad 3. arg. tradidimus, & obseruat eleganter Bald. in 6. significavit. 36. n. 4. vers. Item quia Regnum, de script. quem ad hoc referant, & sequuntur Pala Rub. in repes. v. per vestras, de don. inter. §. 43. n. 10. Gregor. Lop. gl. 9. ad fin. in l. 1. tit. 1. p. 2. Gutier. d. c. 18. n. 32. in prime. & D. Molini, cuius ipse non meminit, de primog. lib. 1. c. 24. n. 33. qui idem ibi, ac n. praed. resoluti in iure patronatus, in consequentiam successionis, vel maioratus mulieri competente, nam nec idemcommunicabitur, sed cius sola vxor domina erit, ad ipsamque insolidae presentatione pertinet, vt & docuerunt Palac. Rub. ubi proximi, Burgensis in proem. legum Taur. n. 5. Baec de non melior. rat. det. fil. c. 23. n. 18. Salagi. in cap. quanto, de indicis, n. 16. Gutier. de tu. 3. part. cap. 29. n. 4. Nicol. Garc. de benef. 5. p. c. 9. n. 18. 5.

Quia sententiam Granatenis curia me iudice amplexa est 7. die Decemb. am. 1634. in causa D. Viriliæ de Riba, cum Ioan. Garc. Nauaratu eius marito, super patronatu bonorum cum prohibitatione alienationis, & successu vocazione patronorum, quibus dominus cuiusdam commoditas relata est, instituto ab Illephi. Perde Baec. Nam cum ob mortem Doct. Riba, vlt. patrini, professio dicta domus perueniasset ad præstatam D. Viriliæ, & maritum eius nomine, & hæc postea ob magnam mariti sauitiam ac probabile mortis periculum ab eodem succederet, diuortiū item ei coram Ecclesiast. iud. mouens, canque pendente dominus possessionis, ac patronus administrationi maritū incumberet, hanc ab illo renoueri, sibi que velut vere patronū decerni postulavit, & cum in 1. & 2. instantia repulsa tulisset ex o. c. quod ille velut maritus, dum per ultimam ordinarii Ecclesiastici sententiam non esset pro diuortio pronunciatum, omnium vxoris bonorum legitimus administrator esset, iuxta inferius dicenda diss. 9. à n. 39. vtraque sententia in gradu supplicationis, cum ego interfuis sub tali moderamine confirmata est, vt intelligeretur quad meram, bonorum patronatus administrationem, quam marito relinquendam censimus sub idonea cautione, cum de dilapidatione suspectus esset, non etiam quod protendandi ius, quod solius malicie eius esse pronunciauimus.

56 Vlt. denique arg. sumptus ex Hispana consuetudine, quæ per duos actus, ibi relatō inducta dicitur, nihil refutatur, quia verius est, ex illis actibus conuentudine minime fuisse inducātum, siquidem ex Chronicis ipsiis, quibus arg. nimirū, plane constat, initio contracti matrimonii inter D. Fernandum, & D. Elisabeth contencionem inter ipsos fuisse ad quem eorum Regni administrationi pertineret, & variis hinc inde rationibus alatis, pro illa fuisse pronunciatum, & ipsam postula voluntariū marito suo Regni administrationem communicasse, ita vt ambo simul leges ferrent, ceteraque ad Regni gubernaculum pertinentia expedirent, vt pra alii videre est apud Anton. Nebri. in Herenni hist. cap. 22. Gundiss. Illesca in hist. Pomif. lib. 6. cap. 1. fol. mil. 96 col. 1. in fin. em. seq. Stephan. Gartua in compend. hist. moralib. 18. cap. 2. & P. Mariana lib. 24. cap. 5. quod & obseruat Gregor. Lopez in l. 9. glos. 4. circa fin. vers. Vide tamen ist. 1. p. 2. cuius ad hoc meminit Gut. de intel. 1. p. 18. num. 31. vers. tandem Gregorius idque ipsam postula scrutatum est inter D. Philipum primum & Reginam D. Ioannam illorum famam primogenitam, atque ita cum ex multa conjugum concordia huiusmodi actus processerint, consuetudinem inducere non potuerunt,

iuxta tradita supra dissertat. 3. ex num. 41.

Ad eandem concordiam pertinente plurimæ exempla Imperatorum, ac Regum, simul Imperantium, quæ magna cruditione, & antiquitatis cognitione enumerat D. Valençuela cons. 129. ex num. 12. ad 86. id quod inter Imperatores, & Reges per electionem assumpitos, ex populi contento fiebat commissa certa Imperii, vel Regni, nimis extensi parte futuro eius successori, nec omnes, qui simul Imperatores in quarundam legum inscriptione vocantur, quos enumerant Tiraquel. *desire* primogen. qu. 17. opinion. 4. ex num. 12. Montalius in 1. 9. gl. verb. Por fieredam, ad fin. tit. 1. p. 1. collega in Imperio, sed successui fuerunt, vt inter alios videt est in Tito, & Vespafiano, iuxta tradita in Perr. Mexia in hisp. Imperiali, in vita Nerois c. 1. col. 1. mili. 5. vers. Fue señalado por Capitan.

DISSERTATIO V.

De intellectu & praxi Regie Pragmaticæ anni 1623, circa Regni reformationem emanata numero. seu capite eius 19. vers. Y si le calate, summa traditur, ac verba, de quorum interpretatione agitur referuntur.

2. Eius traditor intellectus in Hispalensi, & Granateni. Senau receptus, vt procedat in minore curatore, & quare?

3. Lex, seu constitutio nova ita semper accipienda & interpretanda est, vt quicquam ultra ius communis operetur.

4. Administratio bonorum, quæ per Regiam pragmat. cam conceditur puberibus, iuxta eius tenorem matrimonium contrahentibus, non est libera, & plena, sed restitutio obsoleta.

5. Pragmatica sanctio nihil aliud induxit puberibus, matrimonium contrahentibus, quam speciali matrimonium favore condem nobiscere. à reg. l. 1. §. vi. 1. & 1. ff. de minoribus, illi suo curatorum iugo constitutis minime bonorum suorum administrationem pertinente,

6. Pragmatica illa minoris ita coniugatos postquam sub curatore sunt, equiparantis adolescentibus, qui

ab initio sine curatore vivere elegerunt, ac quæta illorum instar administrationem non libram recipiant, sed restitutions in integrum obnoxiam.

7 Lex noua antiqua declaratoria in his tantum casibus valeat, in quibus interpretatione legi locus est.

8 Casus in lege noua, etiam si correcaria sit, emulsi, remaneat sub regula, ac dispositio legis antiqua, per quam illa limitari, ac declarari debet.

9 Legislator non est confundens unico verbo rosam iuris communis obseruationem subvenire velle.

10 Statuta, etiam à iure communi deuinaria, dum aliquid ultra id operari possit, ita semper accipienda, & interpretanda sunt, ut quam minimum ab eo discrepet, maximè ad vitandum absurdum, aut negati indebet damnata patitur.

11 Statutum, quod contrallus minorum 25. annis, & maiorum 24. mercaturam exercitentem valeant, se si etatis perfecta 25. annorum essent, non excludat in integrum restitucionem, nec decrevis interpositionem in alienatione rei immobiliae.

12 Restitutio in integrum beneficium in dubio non censetur sublatum persistat, simpliciter disponens, in & contra dispositum iuris remedia submolum.

13 Appellatio, & si statuto sublata sit, in integrum restitutio non confusa exclusa.

14 Pactum, vel Statutum, quo simpliciter exceptiones, aut iuris remedia excinduntur, restitutio in integrum, beneficium exclusisse non confitetur.

15 Pragmatica, de minoribus coningatis loquenter, sive nullus fuit aliis, quam eos pramio, ac favore allicere ad matrimonium contrahendum.

16 Finis hic, quod ad bonorum administrationem attingit, non in alio confidere potest, quam excedendo minores conjugatos à curatorum ingerentibus reducendo ad pristinum Statutum, quo erant amegiam curatorem acciperent, & eius reiectionis ac n. 20.

17 Minoribus maxime coningatis quotidiana alimenta sibi, & familiæ necessaria à curatibibus exigere, nimis molestum est, ad quod vitandum nonnulli DD. illis consilium, quod venia etatis imperatoresne sibi proficerent.

18 Administratio libera, & absoluta, omniq[ue] spe restitutions definita si per Regiam pragmaticanam minori concederetur, patius est illi odiofa, ac damna, & quare?

19 Favore aliquorum introductum, in eorum damnum recuperari non debet.

20 Minor, intra Regiapracticæ tenorem bona sua, exorsis recipiens, legitimam personam non habet per se in indicio fundi, sed omnino ad id eger curatore in item, & quare?

21 Equiparatur idem per omnia iudicium est.

22 Minor, ab initio curatorem non accipiens ex facultate à iure sibi concessa, saltem illum accipere ad item cogitur; & quare?

23 Contradicte, à minore curatorem habente absque eius interventu gelis, ipso iure nulli sunt, si vero initio sunt à minori, per se absque curatore visente, ipso iure valent, & restitutio in integrum opus ad illos resindendos.

24 Indicia, sine agitata sint cum minore curatorem habente absque eius interventu, sive cum carent illo absque curatore in item, in ipsorum prauidicium ipso iure non tenent.

25 Gl. verbo nullum, vers. Quid autem in adulcione, in l. penult. C. si aduersus rem iudicatum, taxatur.

¶ Lex acta 45. §. contra indefensos, ff. de iure iuncta gl. sibi contraria verbo non habentes, expenduntur, ibid.

26 Pupillis non proprium curatorem habet, sed adiutorum, qui tutoris d. felium suppedit, qui tamen plerumque curator nancupatur, & clv.

¶ Lex si Praeses 6.C. quomodo, & quando, iudiciorum & eius ratio expenduntur, ibidem.

¶ Lex 11. vcl. E si per aventure accidesset, tit. 2. part. 3. similiter expenduntur, ibid.

27 Iura omnia, que indicium cum minore agitatum in eius præsidio non tenere disponunt, in eo tantum vim faciunt, quod minor sit, aduersus quem indicium emanavit, non in eo, an curatorem habuerit, nec ne?

¶ Lex ubi aliquid non exprimit, nec valuisse confessum, ibidem.

28 Minor etatis veniam non habent, in spirituinalibus, & beneficialibus, legimus in indicio comparet potest.

29 Minores ex vi Regia pragmatica bonorum suorum administrationem recipientes, qua ratione illam non plenam, sed restitutio obnoxiam recipient, eadem nec legitimati censentur, ut per se in indicio comparere valeant, nec prædicta impedintur de indicio aduersus ipsos lati nullitate dicere.

30 Minor 25. annis, iuxta pragmatica formam matrimonii contrahens, bona sua immobilia absque indicis decreto alienare nequit, & quare cum n. seqq.

32 Minor 25. ann. qui ab initio absque curatore vivere eleget in auxiliatur sibi iure communi concessam, non potest immobilia bona absque indicis decreto alienare.

¶ Rubra ff. de rebus eorum, & tubr. C. de præd. & alijs reb. min. differentia notatur, ibid.

33 Minor, si etatis veniam à Principe imperante, bona sua immobilia absque indicis decreto alienare non valent.

34 In indicio ramen legitimè comparere potest.

35 Legis ait Prator. §. quid sit autem. vers. Est enim absurdum, ff. de iure delib. difficultas expenduntur.

36 Lexilla loquitur de alienatione bonorum, ad pupillos ex hereditate ipsi delata spectantem, quam præter eorum tutoribus absque causa cognitione interdictis intra deliberandi tempus, pupillorum nomine postulatum, & obtinentum.

37 Tutoribus, & curatibibus generaliter est interdicta absque causa cognitione, & indicis decreto alienatio bonorum immobilium pupillorum, & adiutorum suorum.

¶ Possunt tamen illi super huiusmodi bonis actiones exercere, & ab aliis prepositis excipere, ibidem.

38 Alienationis bonorum immobilium minorum prohibito, interib, & curatibibus facta, non intercedens indicis decreto; ad ea dumtaxat bona pertinere, qua sunt in matrimonio, ac dominio ipsorum minorum & quare?

39 Sub ea prohibitione minimè comprehenduntur bona ad pupillos ex hereditate iussi delata spectantia, intra tempus eis ad deliberandam concessum, & quare?

40 Hereditas postquam adita est, non amplius proprie dicuntur hereditas, sed verum, ac proprium paucimmo heredit.

demnatione pecuniaria in indicio facta, etiam ob delictum.

60 Indicio quod geritur, quasi contractum inter partes inducit.

61 L. 55. Taut. & l. 2. tit. 3. lib. 5. compil. prebentes uxori contrahere absque mariti licentia, consequenter ei prohibent, ut per se in indicio compareat absque eadem licentia.

62 Lustri ordinatio lib. 4. tit. 65. in princ. simpliciter prohibens mulier coniugata, absque mari licentia contrahere, alienationem etiam ab igne eadem licentia videtur prohibuisse, & eis rei decisio referuntur.

63 Vxoris iuramentum in indicio praefitum, de ei non contrahendendo, non potest consolidare indicium in praedictum mariti, sed in suum tantum, & contraria opinione conciliatur, remissum.

64 Iuramentum non est formandum in tercio praedictum.

65 Lex. vn. C. quando Imperator inter pupill. & c. videlicet favorabiliter indulxit pupillis, videlicet alius que miserabilitus personis ut causas sua retra via omissa prioris indicis instantia ad Regiam curiam evocare possint, sine agere, sine commenstrantur.

66 Minorum 25. ann. etiam post adultam aetatem, parentes carentes privilegio d. vn. a, ut portant ratio postul. & n. 64.

¶ Pupillus propriæ quis sit ibidem.

67 Minorum parentes ob aet. inter miserabiles personas consumuntur, & quare?

68 L. 5. tit. 3. l. 41. tit. 18. & l. 10. tit. 13. p. 3. l. 14. in fin. titul. 2. libr. 3. ordinam. & l. 8. circa fin. tit. 3. lib. 4. nouæ compil. expensantur.

¶ Orphanorum vocabulum latius patet, quam paupilorum, ibid.

69 Minorum parentes ob aet. gaudere privilegio deferendi causas suas ad Regiam curiam, idque usus forentur recipiuntur offere testantur plures.

70 Contraria sententia procedit in minore parentem habente, eiusque præsidio minuto, non alias.

71 Pragmatica hoc minoribus coniugatis à Regia pragmatica sublatum non censetur, & quare?

72 Gabr. Alvarez contrarium secure docens taxatur.

H Actenus late examinavimus casum illum minoris sub cura constituti, matrimonio contrahentis, ex facto agitatum in Hispalensi Senatu anno 1620. & quod circa eius materiam ex professo elaboratam occurserunt dubia. Ceterum postea duobus circiter annis postquam in causa illo Senatus definitio prodit, nempe anno 1623, Regia emanauit sanctio, variis capitibus constans, qua ad Regni reformationem necessaria visa fuerit, in quorum uno, ordine 19. a nobis hoc loci consequenter explanando, ut hominum propagationi, statuque matrimonialis, ex quo illa consequitur, felicitati, ac frequentia iuuentutis inter alia statutum est, ut si quis ante 18. annum matrimonio contraxerit, propria, & vxoris, etiam minoris bona ab anno 18. administrare possit, absque villa veniam etatis imperandi necessitate, ut confit ex d. cap. 9. in princ. ibi. Item porro in iudeo se aynde a la multiplicacion, como cosa tan importante a la felicidad, y frequencia del estado del matrimonio, por donde se configue, iuncto vers. T si se casare, his verbis, T si se casare antes de diez y ocho años, pascua administrare entrado en los diez y ocho su hacienda, y la de su mujer, si fuerre menor, sin tener necessidad de venia.

Quorum quidem verborum interpretatio ex his que differat, ad primi argum. solutionem di-

E. ximus

ximus pro vera interpretatione, l. i. §. ultim. ff. de minor. cuiusque conciliat, cum s. iuriis inf. de curatore, non oblitus deducitur, quæ etiam non semel in eodem Hispalensi Senatu, ac postea in Granateni, me vbiique iudice, admissa est, ut Regia huiusmodi constitutio specialiter procedat in minore curato-rem habente, qui & si alias iure communi, etiam si homo valde industrios, ac diligens sit, ante expletum annum vicemini quantum curatoris potestatem effugere non valeat, sive remoto eo bonorum suorum administrationem consequi, ablique venia istius impetrare, ex dict. l. i. §. ultim. vers. Nec antè cum dubius sequenti, legibus ff. de minor. iuxta verissimum eius interpretationem, ibidem traditam, tamen ex vi illius Regia pragmatice si ante decimum octauum annum xxoem duxerit, prout in ea expressum est, poterit ex quo annum ipsius attingere, bonorum suorum administrationem ab ordinario iudice consequi, curatore remoto; nam si illum non habuisset, minime ei memorata constitutio necessaria foret, sante dispositione Text. in dict. §. item inuiti, cum similibus, id quod planè absurdum, & insolitum esset; cum noua lex, * seu constitutio, ita semper accipienda, & interpretanda sit, ut quicquam ultra nisi commune operetur, argumento Textus in l. si quando 169 ff. de leg. i. & in propenso melioris, in l. i. Prator. 3. in principio, vers. Nee frustra adicimus, ubi notat Paulus Castren. num. 2. Alex. & Iason. num. 1. & Areti. num. 4. ff. de iure iurando, l. quod Labeo ff. de Carboni. edit. 1. postlimini 5. §. ultim. fine, illic, & idem est lex superuacua, ff. de capiatis, & in l. i. ad finem, illic, nec enim debuisse caueri, ut vnde quatinus maris conditio-rem fequeretur, quam enim aliam originem hic habet, ff. ad municipalem, ac lenti glori. vt in l. non solum 13. ff. de re vendicata, ex qua id communiter DD. deducunt teles Bart. num. 1. ibi, & apertius glori. verbo caulam, vers. Quid ergo facit, in ambiguis exhiben- reis, s. quia vero, collat. 5. quam ad hoc singulariter notandum dicit Ang. ibi, in principio sub numer. 6. idemque rursus notat idem Bart. in l. 3. 5. si rem, numer. 3. ff. deleg. in l. 4. 5. Prator ait, numer. 15. ff. de clamno infesto, & in l. 3. numer. 3. ff. de rufaciōne, & in l. 3. numer. 3. ff. de rufaciōne, ac post alios resoluunt Alex. conf. 49. ad fin. vers. Forti- ficiatur, lib. 1. conf. 24. num. 12. & conf. 190. numer. 15. lib. 2. aitque alibi sepe, Philipp. Decius conf. 18. numer. 4. vers. & hoc praeferunt, & conf. 28.2. alias 28.3. & diligenter, numer. 2. lib. 1. Philippus Cor- nicus conf. 11. num. 5. volum. 1. Franciscus Clementinus singula. 121. Hippolyt. Marfil. singula. 205. & in Rub. ff. de fidēiōne, num. mīb. 3. 5. & in l. parte, num. 30. alias 3. ff. de quā. Tiraq. in l. si unquam, C. de renoc. donat. vers. Omnia, vel pattem, numer. 10. Gabriel. Sarayna in annales ad Mallesius singul. 51. sub num. 4. Pe- trus Pholletius in præcis cœstriali, verbo iura, iuris- dictiones, & c. numer. 5. D. Couar. qui bene explicat, in præcis. cap. 27. num. 4. vers. Tunc sene non tene- tur, Burgenus Marcus Saloni de Pace ad l. T. T. n. 408. Iacobus Menoch. conf. 5. s. lib. 1. Alderan. Ma- card. de generali statut. interp. conf. 1. n. 42.

4. Cui & illud consequens est primò, bonorum ad- ministrationem, quæ per Regiam illam sanctio- nem conceditur puberibus, iuxta ipsius formam matrimonium contrahentibus, non esse liberam, & plenam, sed restitutioni obnoxiam, qualis ea est, quæ iure communi conceditur puberibus, qui cu- ratores non accepterunt, iuxta tradita dict. diss. 2. in prima interpretatione dicta legi prima & ultim. ff. de minor. quia in se veram esse, tametsi legi illi non congruentem cum communi resoluimus, sub 5. num. 14. iuncto num. 53. cum sequentibus. Nec enim * aliud pragmatica constitutio induxit puberibus, qui excludunt Ludov. Roman. conf. 399. n. 1. circa fiuem, vers.

vers. Quia sicut, & conf. 168. num. 3. Alex. conf. 140. n. 4. lib. 1. conf. 106. n. 25. lib. 3. conf. 107. n. 4. lib. 3. & conf. 117. num. 12. lib. 6. Albertus Brun. de statu. art. 11. num. 111. Aymon. Crauet. de antiqui. temporum in princip. nom. 42. idem conf. 15. num. 2. conf. 236. & 307. vbique nam. 4. & conf. 239. num. 2. Roland. à Valle de lacro. dat. 9. 26. num. 9. & conf. 55. num. 14. & 15. volum. 1. conf. 71. num. 38 & 39. & conf. 74. num. 16. lib. 1. Euerar. in locis legalibus loco 78. a ratione legis strilla num. 16. Tiraquel. de retract. conuen. s. 9. glof. 2. numer. 55. Andr. Gaillius præl. obseruat. lib. 2. obseruat. 33. num. 4. & ad cum Bernardus Grætius, alios congerens, præl. obseruat. 2. conf. 13. numer. 11. 12. & 13. Nicolo- laus Intrigolius, d. conf. 4. num. 11. Ioannes Lan- gerus de except. p. 1. cap. 9. a numer. 41. Sigism. Scaccia, de indicis lib. 2. cap. 8. num. 410. & 411. ac post alios. Card. Dominicus Tuschus præl. conf. 1. num. 7. liter. H. conclus. 72. q. & 10. & conclus. 53. ex numer. 1. aliquid in locis, quæ in proposito ego retuli in prælectione, ad cap. 1. de ordinary. 1. p. n. 119. vers. Secus si iuri. D. Joannes del Castillo, quidam, controv. tom. 6. cap. 125. num. 7. & 9. optimus Di- dorius Tuldensis, qui & nonnullos congerit, ad titulum inst. de iur. natur. cap. 3. vers. Adeoque Roma- na iurisprudentia, & lib. 2. de iurisprudentia ex tem- porali cap. 5. vers. leges municipales, & in terminis statuti, * quidam contractus minorum 25. annis, maio- rum tamen 14. mercaturam exercitum, valeant, ac si etatis perfecta, scilicet ann. essent, quidam non excludat in integrum restitutionem, nec de- creci interpositionem in alienatione rei immobiliaris, nominatum locutus est, ita respondens, Paul. Ca- stren. conf. 161. num. 2. vol. 2. a. vers. Sed in contrarium, Cod. de rescind. vendit. & gl. verbo annis, in cap. 1. 5. præterea si quis, tit. 5. de probibita feudi alienatione per Fridericum, lib. 2. feudorum, quæ sententiam vitra ordinarios ubique committere receptam, ac veram esse profi- tentur Hypolitus Marfilius ubi proximè, Franc. Balbus de prescript. 4. part. 4. partis, quidam 29. num. 5. & 7. Alciatus respon. 87. Aymon. Crauet. conf. 20. numer. 35. Rebus. tom. 2. ad leges Gallicas, tit. de restitutionibus, art. 2. gloss. 4. numer. 16. & 23. Guille- mus Benedictus in cap. Raymannus de testamentis, ver- bo mortuo itaque testatore in 2. numer. 180. Re- natus Choppinus de domino Francie, libr. 3. lit. 19. numer. 12. Ivo. & se complicito, Borgninus Canaleanus de iure, & curatore, num. 99. Caldas Pereira in dict. l. si curatore, C. de in integrum resti- tuit. verbo implorare. numer. 45. (vbi alios con- gerit) Menoch. de presumpt. libr. 2. presumpt. 49. nu- mer. 48. Mauritius, & Sforzio de restitu. illic cap. 296. hic vero, dict. prima part. quidam 15. numer. 44. vers. Sed contra, & numer. 45. & 46. Vincent. Hon- de, conf. 8. numer. 48. lib. 1. Girond., de gabellis 4. part. 2. num. 37. & 38. Carolus de Graffis de ex- cep. except. 34. numer. 1. cum 3. sequentibus, Illephon- fuis Perez de Lara in compendio vita hominis cap. 14. numer. 62. post medium. vers. Et nunquam, & vers. Nee sufficit, & cap. 25. numer. 39. & 71. Non igni- tur Regia pragmatica, simpliciter minoribus con- jugatis concedens, ut post decimum octauum annum bona sua, & vxorū recipere, & admini- strare valeant, in integrum restitutionis beneficium denegare censenda est.

Quinto & ultimò, quia cum memorata Regie 15 pragmatice finis nullus sit alius, quam minoribus fauce, eosque præmio allicer ad matrimonium contrahendum, vt ex premio d. cap. 19. planè ap- parat, & ad septimam dissertationem aptius com- probabimus, hic finis, * quod ad bonorum ad- ministratiōnē attinet, non in alio consistere posse, quā in eximendo minores conjugatos a cu- ratorum iugo, eosque reducendos ad pristinum statutum, quo erant, antequam curatores acciperent, vt sic propria, & vxoris bona administrantes, pol- sint ex eis, & eorum fructibus alimenta sibi, & familiæ necessaria parate, absque eo, quod illa a curatoribus exigere necesse habeant, quod

D. D. Vela dissertat. Iuris Tom. I.

E 2 * quam

- ¹⁷* quām sit molestem nemo non videt, adeo ut ad id vitandum, quod si aptos se rerum suarum administrationi sentiant venire etatis imperatione sibi proficiant, illis consuluerit Monterrosus, quem refert, & sequitur Parlador, lib. 1. rer. quot. cap. 12. num. 10. in fine, cuius ad hoc quoque superius memini dīserat. LXXX. 53. non verò finis ille confitit valet in libera, & absoluta bonorum administratione, omni spe restitutions constituta, cum
- ¹⁸* hæc illis potius esset odio, ac damnosa ob cationes multas, quibus huicmodi etas exposta est, l. i. in principio D. de minoribus. illuc. Propriū luctuum etatis, Cod. de filiis, minor, quod & Theodoricus Rex dixit apud Aurelium Caffiodorum lib. 4. var. 10. cap. 35. his verbis: Confidū prouida decreta antiquitas, minores contractis liberis non habere, vt insidianum lageti frustraremur, & lapsis aras lubrica subuenire, obrumperemus quippe innocentia, si relaxaret audacia, effigie cunctis fallenti studiis, si fraus subreptum lucraret effectum, cuius in proposito meminit doctissimus nostri Senatus Praef. Domin. Joannes Baptista Valençuel. confil. 173. numer. 15. libr. 2. confert elegans Textus in l. fin. §. ipsum autem 5. vers. Filii autem, illuc: Melius enim est curvari iuueniles calores, ne cupidini deliti, tristem exitum sentiant, qui eos post dispersum expelat parviorum, Cod. de bonis, qua liberis; adeoque illud inde succederet absurdum, vt quod minorum fauore, pragmatica illa sanctio 19 constituit, * in promptissimum eorum dannum rectorqueretur, contra regulam Textus in l. nulla 25. ff. de legibus, & in l. quod fauore 7. Cod. codens titul. l. unica, §. Accedit, vers. Nec enim, illuc. Ne quod pro mulieribus introducimus, hoc aduersus mulieres conuertantur, Cod. de rei uxori actione, cap. quod ob gratiam 61. de regul. inv. in 6. expendunt in simili, & exortant optimè Petrus Surdus conf. 156. numer. 23. & decif. 195. numer. 5. Cardinalis Manta- tica de tactis, & ambiguis conuenientib. libr. 2. titul. 12. numer. 27. Stephanus Gratiatus disceptat forens. tomo 4. cap. 63. numer. 21. & cap. 66. numer. 20. & tom. 5. cap. 936. numer. 17. Sigismund. Scaccia de conmer. §. 2. gloss. numer. 308. Ioannes Petrus Moneta in tractat. de opione cap. 3. numer. 142. Joannes Maria Nouarius in praxi electionis, ac variatio- nis fori, sectione 1. quast. 43. numer. 18. Marius Giurba, plures ex more congetent, in confusione Senatus Messenensis, cap. 14. gloss. 2. numer. 4.
- ²⁰ Rursus superiori sententie consequens est, mi- norem iuxta dict. Regis pragmatica tenorem bona sua, & uxoris recipientem, legitimam adhuc non habere personam per se in iudicio standi, sed omnino ad id egere curatore in item; quia cum ex vi illius constitutionis non alia facultas minori competit, quām vt bona sua, & uxoris à curatore recuperet, ac eodem modo possidenda, & administranda suscipiat, ac si ab inicio, neuter corrum curatorem accepisset, sed finis eo vivere ele- gisset, prout ipsum iure communis licitum erat, se- mēque curatore accepto, omnino denegatum. donec memorata pragmatica hoc eis favorabili- ter induxit, vt latius probauimus; inde necessariō consequitur, vt idem in huicmodi minore, sub cura constituto, & ad ea per matrimonium li- berato dicendum sit, quod in minore, ab inicio curatorem non accipiente; cum enim duo illi ca- fus legis antiquæ, & nouæ, scilicet minorem ab inicio curatorem ad bona non accepisse, vel accepisse quidem, sed ab eo speciali fauore administra- tionem remouisse, & in se transfluisse, à sanctione il- la Regia æquiparati sint, vt ostendimus numer. 16. ne-
- cette est, vt virtusque idem per omnia iudicium sit, & iuxta regulam Textus in l. Pomponius 10. vers. 21. Et quemadmodum, in illa gloss. verbo haberi, vers. Et sic argumentum à pati, ff. de negotiis gestis, l. si sacer 44. (ali. 45.) illuc. Quandemque merito patre, iuncto Textu ibi: Ego dicerem, & si emancipasset pater filiam, ipsam quoque conueniri posse, ffsolut matrimoni l. (vbi Barto. numer. 1. & 2. Paulus Cafrensis numer. 7. & 8. Ripa, numer. 14. & 15. & catcri communi- riter potius) ff. de legat. 1. cum adductis à Ludov. Roman. confil. 8. (in proposito numer. 2. versi. Es- si dicitur, Carol. Ruin. confil. 43. in princip. volu- lum. 5. Cratet. conf. 45. maximi numer. 7. versi. Ter- tiū respondet, volum. 1. Nicolao Ercardo in lectione le- galibus, loco 14. a pati. numer. 1. Tiraquel de iure pri- mag. quast. 4. numer. 57. & de retratu consang. §. 15. gloss. 1. numer. 10. Mandos de priuial. ad instar. quast. 4. numer. 1. Menoch. confil. 32. numer. 17. Stephan. Grati- tian. discept. foren. tom. 2. cap. 268. numer. 70. Petro Cenedo singulari 89. numer. 2. Cæsare Argelo de acq. pof. ff. quast. 1. & 2. novissime Gab- riel. Aluarez de priuial. pauper. 1. p. quast. 26. numer. 15. & ad axiomata iuris, lib. A. numer. 180. & liter. Cod. numer. 20. Porro minor, * ab inicio curatorem non accipiens ex facultate à iure libi concessa, faltem tamen illum accipere ad item cogitum, & itemmi- ti inf. de curatore ne faciliter alia iudicium illusorium reddatur, valutaque tantum in fauorem minoris, non etiam in eius praedictum, alteraque in contrahibus * in quibus illa adhibetur distinctione, an fini gesti à minore, curatorem habente abique eius interuenient, vt eo casu nulli sint, an verò à minore curatore carente, vt tunc valeant, & restitutio- ne in integrum opus sit, l. si curatorem 3. Cod. de in- tegrum restit. cum similibus, exiure Regio supata à nobis relatis, & exortatis dīserat. 1. numer. 24. Nec enim * talis distinctione in iudicis sit, sed siue illa processerit cum minore, curatorem ha- bente, abique eius interuenient, sine etiam non habente, abique curatore in item, ipsorum praedi- cium ipso iure non tenent, quod quasi ab omnibus receptum resoluunt gloss. verbo nullum, vers. Quid autem in adulto, in l. penu. Cod. si adulter. rem. iudic. Sed * in eo nimis errat, quod pīat, hoc nullam legem dicere, nam in dī minore curatorem non habere differē loquitur Text. in l. acta 45. §. contra indefenso. ff. de re indicata, vbi agnoscit gloss. sibi contraria verbo non habentes, hæc illi supplices, vel habentes, fed adesse nolentes, planiusque ad Acci- sum conuinendum notarunt Bart. & Paul. Ca- frens. ibidem, idem Paulus in l. 1. & 2. (quas simul legit) numer. 1. versi. Sed pone, quod adulter. Cod. qui legitimam personam, & de minore, * qui cum adhuc pupillus esset, non proprium curatorem, sed adiutorum habuit, qui tutoris defectum suppleret iuxta Text. in l. foli. 13. §. 1. ff. de tutelis, (qui tamen & curator dicitur in princ. eiusdem legi, & in l. non solum. aliis 12. §. 5. ff. de excusae, tutor. & actor in l. decreto 24. ff. de administrat. tutor. & in §. fin. istius de curatorebus) sub quo adiutorio item instituit, quem postea adulter. factus habere desit, quod acta aduersus ipsum postmodum emanata, antequam curatorem ad bona acciperet, ipso iure nulla sint, non minore distinet loquitur Imperatores in l. Præf. 6. C. quomodo, & quando Index, qui eleganti illa vii sunt ratione, hoc magis declarante. Nec enim debet adulter. nocere quicquid ex tempore statuum est, quo de- fensione inf. & curatoris auxilio fuerint definiti; apud nos quoque de minore curatorem destituto, satis aperte effundit verbal. 11. versi. E si por aventure acaecisse, que tal demandando como esse no ouie- se quiem lo guardasse, tutel. 2. part. 3. ac denique catena

Dissertat. V.

53

- iuncta ipsa rubrica, quæ generaliter quoque con- cepta est, in quo differt a rub. ff. de rebus coram, qui sub tutela, vel curar. sum, tradunt Ioan. Andri. num. 10. Buttris num. 28. in cap. confitimus, 8. de in- tegrum restitut. Isalon. in l. si confitimus, num. 21. ff. solito marimon. D. Ferdinand. Menchaca, late & elegantiter per plura comprobans, de success. crisi. §. 10. num. 7. à versi. Peudilis tamen non obstantibus, & post alias Caldas Pereira in l. si curatorem, verbo res distracti, num. 2. C. de in integrum rest. Simon- cell. de decreto. it. 8. in spec. 2. per totam. Sigismund. Scaccia de iudicis lib. 2. cap. 2. num. 276. & de com- mercio §. 1. quæ nec est, qui veniam atatis confe- quirat, immobilia absque decreto alienare valeat, l. 2. §. 1. in fine, illuc: Ita tamen ut prædicta summa decreto non alienent, & l. 2. Cod. de his qui veniam atatis, 1. 1. C. si maior fatus alienationem factam sine decreto ra- tan habent, quod & notauerit cum multis idem Hemmofilla ad Greg. Lop. in l. 4. th. 5. par. 5. gl. 1. num. 6. Ergo nec minor, qui ex vi pragmatice abique curatore, quem habebat, vivere incipit, aliter alienare potest, vt in terminis ipsius pragmatice tradit idem Hemmofilla ubi proxime n. 8. maximè * cum nec est, qui veniam atatis confe- quirat, immobilia absque decreto alienare valeat, l. 2. §. 1. in fine, illuc: Ita tamen ut prædicta summa decreto non alienent, & l. 2. Cod. de his qui veniam atatis, 1. 1. C. si maior fatus alienationem factam sine decreto ra- tan habent, quod & notauerit cum multis idem Hemmofilla ad l. 2. num. 7. ac diximus sup. dīserat. 1. num. 29. qui tamen * in iudicio legitime compa- re poteat, quemadmodum appetat ex dicta l. 2. in principio, illuc: Ita * ut post imputram atatis veniam idem ippi per se principale beneficium alle- gantes, non solum per scripturam annorum numerum probent, sed etiam testib. &c. & versi. Famili- nas, illuc: Prædicta etiam in omnibus negotiis, tale in- habent, quale mares habere prescriptum. C. de his, qui veni- ent a. l. si actor. 10. versi. Si autem illuc: Sin autem interim ad eadem veniam atatis impetraverit, vel ad legitimam atatem peruenierit, potest suo nomine appella- tionem exercere, Cod. de appellat. notat. gloss. verbo adulter. in l. C. qui legitimam personam, Salycetus in l. eos 3. num. 2. C. illo sit. de his qui veni. at. Rode- ricus Suarez allegat. 1. 2. num. 7. Iacobus Cancer. va- riatis resol. lib. 1. cap. 7. num. 15. & lib. 2. cap. 1. n. 19. in- 2. edit. Paul. Montan. de tutelis cap. 39. num. 59. nouis- simus Loannes a Sande decif. Erisclar. lib. 1. ii. 2. de acto- ribus, & reis de fin. 1.
- Cui tamen resolutioni obstat non modicum 33 videtur Textus difficultis in l. ait Præf. 7. §. quid sit videtur ff. de iur. deliber. vbi pro regula Vlpianus con- stituit, alienare prohibuit, actiones exercere minime posse, his verbis, Et enim absurdum est ei- ci alienatio interdictus, permitti actiones exercere, cum 34 igitur is, qui atatis veniam à Principe impetravit bona sua immobilia absque iudicis decreto alienare nequeat, non poterit illæ actiones exercere siue per se in iudicio comparere contra ea, quæ di- ximus.
- Augeretur non leviter difficultas quoniam 36 Vlpianus in cit. §. quid sit antem, loquitur de alienatione bonorum ad pupilos ex hereditate ip- sis delata expectantium, quam Prætor eorum tu- toribus absque causa cognitione interdictis intra deliberandi tempus pupillorum nomine postula- tum, & obtinent, vt constat ex Prætoris edicto quod ibi Vlpianus commentatur, ab eoque re- referunt in principio eiusdem l. constat autem * tu- toribus, & curatoribus generaliter esse interdi- citum absque causa cognitione; & iudicis decreto alienationem bonorum immobilium pupillorum; & adulter. sutorum, qui sub tutela vel curar. sum, sine decreto, non alien. vel suppon. & C. de prædictis & ali. rebus min. sine decreto non alien. vel oblig. & tamen super illæ actiones exercere, & excipere possunt l. 3. §. item quari po- test
- E 3 test
- ³¹ Tertiū ex superiori tradita doctrina multo magis consequitur, minorem 15. annis, iuxta prag- matica formam matrimoniorum conitahentem, bona sua immobilia absque decreto alienare non posse, cum, vt diximus, ex vi pragmatice dimi- taxat consequatur bonorum sutorum administra- tionem, curatore remoto, & ei æquiparetur, qui abique illi vivere ab inicio maluit, quem ta- men * immobilia absque iudicis decreto alienare nequeat, non obstante constat ex l. non solum 4. l. mi- norum 6. cum nonnullis aliis, indistincte de mi- nore loquitibus, C. de prædictis & aliis rebus min.
- D.D. Vela Differat. Inris Tom. I.

sef. & §. idemque erit, si filio titul. de reb. eorum, ergo vel hoc falsum est, vel ratio, qua Vlpianus evitatur in d. s. quid sit autem, iuri contraria.

38 Pro cuius difficultatis, hactenus non satis ex-
tricata, vera resolutione obseruandum est primo, prohibitionem alienationis bonorum immobilia vel quasi, minorum, absque iudicis decreto à tu-
toribus, & curatoribus factam, ad ea dumtaxat bona pertinere, que sunt in patrimonio, ac domi-
nio ipso minorum, quibus iura, ob magnum ac notabile preiudicium, quod ex huiusmodi bo-
norum distractione, vel etiam sola obligazione
(per quam ad illam peruenire, l. s. pupillorum 7. s.
ff. de reb. eorum, l. fin. c. de reb. alien. non alienam, i. illis
irrogaret, propriece modo voluerint, vt ex
relatis titulis, comunque legibus apertissime con-
stat sequuntur latissime ultro ordinarios ibi ac
plures alios Nicolaus Intrigolius conf. 28. ex num.
33. Sigismund. Scaccia de iudic. lib. 2. cap. 1. num. 276.
39 286. & à num. 311. & idem * sub ea prohibito-
ne minime comprehendi bona, ad pupillos ex he-
reditate ipsiis delata expectantia, intra tempus cis
ad deliberandum de illa adeundam concepcionis, quia
interior illa bona non sunt in eorum dominio, quod
sola hereditatis additione queritur, l. cum heredes
2. illic, adita hereditate omnia intra ad nos transfeant,
40 ff. de acquir. poss. vnde vulgo proditum est, * he-
reditatem postquam adita est, non amplius pro-
priè hereditatis dici, sed effici verum, ac proprium
patrimonium hereditatis, sic etenim post glos.
magnam ver. Tu dic, communiter tradidere Do-
ctores maxime Alex. n. 7. & 8. Socin. n. 1. & Ias.
in princ. & à n. 14. in l. 8. veteris, per Text. ibi, ff. ad-
dict. Paul. Castr. conf. 97. n. 1. lib. 1. Ludouicus
Romanus conf. 40. & 66. in princip. Idem Alex. conf.
38. n. 7. & conf. 198. num. 8. lib. 6. Carolus Ruinus conf.
19. 1. num. 12. lib. 2. Tiber. Decianus respon. 44. num. 68.
vers. item dixit, lib. 6. Cæsar Barcius dec. Bononiens.
5. num. 43. & dec. 6. num. 28. facit & Text. in l. sed
si plures 10. s. filio impuberi, illic, inulta enim hered-
itatis esse capit, ff. de vng. & pupillar. subfisi. &
in l. post adiutor. s. Cod. de impuber. & aliis sub-
fisi.

41 Deinde obseruandum est, prohibitionem edicti
Pratoris de non diminuendis intra deliberandi
tempus bonis hereditariis, ad pupillos delatis,
quæcumque hereditaria bona, sive mobilia, sive
immobilia ex vi verbis generalis bona complecti,
neque tam pupillis ipsis proflexisse, quam vterio-
ribus hereditibus, qui illis denun. non aduenientibus,
defuncto successuri forent, quippe qui, si interior
bona diminuerentur, & alienarentur, * difficil-
ter ea, nec sine magna molestia à tertio posse-
fitoribus auocarent, cum si penes hereditatem ia-
centem efficit, facillimum eis forat, illorum mox
possessionem ingredi, l. fin. illic. Mittatur quidem
in possessionem eorum rerum, quæ testatoris mortis tem-
po re fuerunt, non autem legitimo modo ab alio detin-
tur, & vers. Sin autem aliquis contradicat exti-
rit, C. de edit. Dini Adr. sollempn. Cui * & illud
42 consequens est, vt nedum voluntaria bonorum
hereditariorum diminutio, sive alienatio tutori-
bus sit prohibita, sed etiam aditus præcludatur, per
quam ad necessariam deueniantur, que in iudicis
contingit, l. alienationes 13. famili. eric/stand. d. 1. 3. s.
item queri possit. & idemque erit, ff. de reb. eorum,
iuncto s. fin. instit. de offici. iudic. cum vbique notaris
& à Fachineo, late articulum hunc vtrum alienatio
ac dominii translatio per iudicis sententias
sunt quatuor relatis opinionibus discussione, at-
que ita tandem concidente, controv. iur. lib. 1.
cap. 62. ac nouissime à D. Anton. Pichard, optime
tantum

tantum includat, non etiam necessariam, quæ fiat
ad satisfaciendum illius debitum ante contractis,
vel ad qua ipse iure tenerit, recte, & utilem ap-
plicant, alia inducentes iura D. Ludou. Molina de
Hispanorum primog. lib. 1. c. 10. à num. 2. & lib. 4. c. 6.
& 8. ex n. 1. Melchior Pelaez à Mieres de maio-
raibus 4. part. quæst. 1. limit. 5. & quæst. 26. per totam.
Ioan. Gutierrez præd. quæst. lib. 2. quæst. 33. Ioan.
Garcia de expensis cap. 16. n. 7. Matieno, ad lib. 6. iii. 7.
libr. 5. noua compil. gloss. 11. n. 17. D. Valenç. conf. 60.
n. 80. & 81. D. Ioan. del Castillo quidam, controv. tom. 6.
cap. 131. num. 23. & cap. 157. num. 32. & post alios
noüissime Ioan. Carvalius ad cap. Raynaldis de te-
stam. 2. part. num. 161. Sic præterea * in l. ciam si-
dei hereditis 9. ff. de fideicommiss. libert. heres grauita-
re seruum alienaret, sed penes se habebet, vt is
alienam feruitur non pateretur, & si alienatio
ne facta conuenit à seruo possit, vt eum manu-
mitiat, at non aquæ ad id virgiti potest, si aliena-
tio non sit voluntaria, sed alienandi necessitas ex
causa testatoris prodeat. Denique (vt alia iura,
& exempla omittam, qua ex iuri relatis DD. col-
ligere licet) & ex Hieronymo Ceall. præd. quæst.
lib. 3. quæst. 80. ex num. 8. & quæst. 82. à num. 50. 17.
Valençuela post alios conf. 187. n. 36. illustris hu-
iuse rei exemplum suppeditare videtur laude-
mum * (vel ut alii vocant, laudium) rei emphyteutice,
quod & si ex alienatione ac emphyteutice
facta domino debeatur l. fin. vers. Et ne au-
titia Cod. de iure emphyteut. ex co vt Doctores
putant) quod dominus tali alienationi con-
fensus præbuerit, sine quo non valeret,
non tamen ex alienatione necessaria, quæ potest
potest sit, vt præ ceteris resoluti Iason ibi. n. 48.
Aymon Craueta conf. 21. ex num. 6. & in cons.
pro genero, num. 190. Tiraquell. de retract. consangu.
§. 29. gloss. 1. num. 4. & gloss. 2. num. 2. & post plu-
res alios Maur. Burgi de landemis, 2. part. in-
spel. 1. ex num. 15. quod tamen exemplum in pun-
cta iuris per quam falsum iudico, longè ve-
rius esse, etiam ex alienatione necessaria laude-
mum debet, quia ratio illa, qua Doctores in-
tinxerunt, commentaria est, vt recte ostendit, sic ve-
rissime refoluens Anton. Fab. de error. pragmas. de-
cide 3. errore 1. per totum. In prædictis autem cali-
bus sat aperte constat, alienare prohibitum,
cum limitatum tantum prohibitionem habeat quo-
ad certa bona, vel certum caufum, aut sine certo
modo, legitimam adhuc bonorum administratio-
nem retinet, atque adeo personam legitimam, vt
in iudicio agere, & conueniri possit, vt & ha-
bet minor, qui atavis veniam impetravit, ta-
mentis immobilia bona abque decreto alienare
nequeat, vt diximus, num. 3. & 13. atque ita non
potest eis prohibiti necessari alienatio, quæ ve-
nit in consequentiam iudicij, cui ipsi aliqui ha-
biles sunt; id quod in specie edicti Pratoris, qua
de agimus, longè aliter se habet, vt ex ha-
bentis obseruatis, & mox dicendis plane con-
stabit.

53 Quibus praeditis, facilis iam appetit explicatio
rationis, quia Vlpian. yritur in dict. §. quid sit autem,
quod absurdum nimur sit ei, cui alienatio inter-
dicatur, permitti actiones exercere, et enim
hæc ratio verissima in specie ab eodem Vlpiano
proposita, ad quam vel omnino similem refrin-
genda est, nec viterius porrigit, vt cumque
generalis videatur, quod non est in iure nouum,
vt videlicet ex l. si debitor 4. illic: nec enim inter-
esse solvitur, nisi compensauerit, ff. qui potio. in pign.
hab. iuncto cap. ad nostram 7. iuxta vulgarem eius in-
telliciunt, extra de iure iurand. & ex aliis iuriis lo-

cis, in proposito adductis à Did. Spino in Spec. te-
stam. gl. 13. principali, num. 44. & obseruauerat
prius Hieronymus Cagnol in l. i. num. 6. 3. Cod. qui
admitit ad bon. poss. possit, cuius ad hoc memi-
nit, eius dictum extollens, Andreas Fachineus
conversus, ior. lib. 1. cap. 91. verl. Confessus iste in fine,
quod & ipsum * licet colligere ex l. de ex 12. §. si 54
quis ex suis, ff. de exhib. ex l. si procurator 35.
ff. de acquir. rer. dom. ad quartum interpretationem
eleganter obseruat Donellus commentator, in ci-
vil. lib. 4. cap. 52. §. & est quidem, vers. Prior senti-
tia, & cap. 16. in princip. & ex egregio Textu,
aliquo non parum difficulti * in cap. si diligenter 17. 55
ad finem, vers. cum in prescriptione, extra de
prescriptionibus, ad eius intellectum sic, & ego
adnotau; & quandam in solemni prædictione,
quam ad eum Textum, ac similia eius tituli iura
auditoribus meis Salmanticæ dictabam, cum pri-
maria Pontificij iuris Cathedram regerem ex
substitutione mihi facta ab erudito admodum ve-
to D. Doctore Ioanne à Pareja, perpetuo eius
tunc moderator, iam pridem emerito, & Valli-
soltani pratorum Senator dignissimo, ac noui-
fissime post hæc scripta sic eum Textum explicat
doçillimus Petrus Barbosa in prædict. posthuma ad
rubr. Cod. de prædict. 30. vel 40. annorum, num. 122.
& 123. Eodem itaque modo refringenda est ge-
neralis ratio dict. l. sit Prator, vt & lenit Abbas
Panormitan. in cap. edoceri 21. num. 6. in prima fa-
lue, extra de re script. receptus ab Imola ibi, num. 5.
dum ait, Text. illum continere casum specialiem
in eo, qui petiit usus deliberandi ad auctandam,
vel repudiandam hereditatem; quasi velit ratio-
nem generalem ad eum casum esse restrainingam;
à quibus in effectu non dissentit, licet alii ver-
bis rem explicet, Pinellus in l. Cod. de bonis ma-
tern. 3. part. num. 47. vers. Quapropter, quem refe-
runt, & sequuntur Fachin. conversus, ior. lib. 7.
cap. 104. vers. ultim. D. Joannes del Castillo quidam,
conversus lib. 5. tom. 6. cap. 157. num. 31. & 32. quic-
quid alterius, minus quidem recte intelligat Ia-
cobus Cancerus variar. resolut. lib. 2. cap. 19. à num.
104. relatus ac receptus à D. Illeph. Perez de Lara
in compend. vita boni. cap. 24. num. 8. 9. & 10. & cap. 18.
num. 31.

Quod sit, vt quotiescumque ratio legis, aliena-
tionem prohibens, æque militat in exercitio
actionum, censetur & hoc in illius consequen-
tiā prohibitum, poti si distincit (vt in relato
Pratoris edicto) bonorum diminutio, sive aliena-
tio prohibetur, vel (quod idem est) contra-
hendi facultas denegetur; nam cum * valeat ar-
gumentum de contractibus ad quasi contractus,
l. si pupill. 6. §. si quis ius. vers. Nam etiæ cui manda-
vero, ff. de negot. ges. l. sit Prator 7. in princip. iun-
ctio §. sed etiæ hereditatum, ff. de minoribus, l. 3. §. fin.
cum l. fequenti, ff. quibus ex causis in poss. eatur, cum
relatis à Socin. Iunio. conf. 147. num. 2. Nicolao
Eucard. in loco legalibus loco 37. ad contractibus ad
quasi contractus, Claudio Cantinuncula sub codicis tra-
dit. in 8. specie loci a simili, Iosephus Seff. de inhibi-
tio, cap. 9. 3. num. 13. Ioanne Grisello Sequano
decis. Dolana 14. num. 14. Cesare Argelo de contra-
dictore legitime quæst. 7. num. 10. & a me olim in me-
thod. enarrat. contractus, ff. de regul. iuris, cap. 1. num. 6.
ad finem, ob eamque causam statuum de contra-
cta loquens, ad quasi contractum extendatur, vt
resolutum Ludouicus Gomez. in 8. omnium. num. 28.
vers. Circa hoc iustit. de aliis. Franciscus Milanen-
sis decif. 3. Siciilia, num. 4. & 5. lib. 2. Virgil. de legitimi-
tate person. cap. 2. num. 5. conuenienter * argumen-
tum valet de contractibus ad iudicia, l. sit Prator 7.
E 4 Sed

*sed & in indicio, ff. de minor. gloss. elegans verbo contrahibus, in auctor. Sacraenta puberum, Cod. si aduersus vendit. docens, regulam illius Textus disponentis, contractus puberum, seu minorum 25. annis iuramento firmatos, iniurabiliter absque spe restitutionis obseruandos fore, & que procedere in actis judicialibus, quibus minor per se in indicio competrat, non contrauentur se furavit, ac similis glof., sub codem verbo, in cap. 1. §. item Sacraenta, de pace iuram formanda, in obibus fidei. committente recepta secundum mox referendos, glof. itidem verbo processibus, & sententiis, vers. Sed quarto ex delicto, in extranag. providit. de seni. excommunicata inter communes, * que Textum illum prohibet, Ecclesiasticum decerni interdictum pro causa pecuniaria (quam prohibitio latè exornant, & explicant Marius Alterius de censor. tom. 2. disputat. 10. de interdicto, cap. 2. dubitat. 2. & 3. Suarez disput. 36. sest. 3. à num. 8.) extendit ad iudicia, in quibus quis etiam ex delicto in pecunia fuerit condemnatus, atque ita id argumentum committunt etiam ubique DD. probant. Capella Tholofana decis. 49. 49. & 106. Barthol. Capella canticula 2. 19. circa finem, Nicolaus Euerat. in locis legalibus, loco 39. a contrahibus ad indicia. Ioan. Gutierrez in d. auth. Sacraenta puberum, num. 117. (vbi relatae glof. verbo contrahibus sententiam ex pluribus communem resoluunt.) & de iuram. conf. part. cap. 11. n. 2. Anton. Hering. de fiduciis. cap. 7. num. 171. cum alii infra, in iudicis namque * quasi contrahitur, l. 3. 5. idem scribit. vers. Nam sicut in stipulatione ff. de pecunio, norat Euerard. d. loco 39. num. 2. vers. Et ratio præmissorum, & post alias Hieronym. Gonçalvez ad reg. 8. Cancellaria glof. 6. num. 4. 9. 8. 97. (quaest. 1. illius libri) num. 887. Ioan. Maria Nouarius in præc. electionis, ac variar. fori. sest. 2. quæst. 3. & sest. 3. q. 4. Ofual. Hillig. ad Donel. libr. 17. comment. cap. 20. D. nouissimum Gabr. Aluarez de prælieg. miserabil. person. quæst. 3. n. 3. nam * vt hoc prælieg. potiuntur etiam minores 25. annis post adultam etiam patre carentes, ratio postulat, quippe qui licet sub nomine pupillorum, quorum lex illa in specie incinit, propriè non contineantur, pupillus namque in iure diffinitor is, qui cum impones est, deficit in patris potestate esse morte aut emancipatione, l. pupillus 239 ff. de verb. signif. at continentur * nomine miserabilium perlonatum, inter quas illos recte connumerat Alex. cons. 2. num. 16. vers. Et iudicio meo, lib. 4. militer liquidem conditionem, & etatis imbecillitas, & iudicij fragilitas indacunt, multos eos captionibus supponentes, l. 1. 1. vers. Nam cum inter omnes, constet, iusta l. auxilium 37. alias 38. §. in delictis illis, miserabilis etatis, ff. de minoribus, quod & significat Marcus Aurelius Cassidorus libr. 4. variar. cap. 9. dum ait, quod patris auxilio mediet, multorum iniuriis solent de novo expiri, quorum adolescentia perire videtur incommodis, atque ita non minus, quam pupilli præfato prælieg. digni sunt, id quod magis exprestentur leges nostræ Regis, legi illi unice consonantes, nempe * lex 5. vers. O por pleyo que demandasse huerfano, tit. 5. l. 41. tit. 18. & l. 20. tit. 23. p. 3. l. 14. in fine sit. 2. lib. 3. ordinam. & d. l. 8. circa finem tit. 3. libr. 4. nona compil. que vtuntur orphanorum vocabulo, quod latius patet, neque tantum pupillos, sed etiam adultos parte defititos complectitur, l. Orphanotrophos 32. illuc. Qui quidem pupillorum sunt quasi tutores, adolescentium vero quasi curatores, C. de Episcopis, & clericis, & ultra ordinarios ibi, obseruant Laurentius Valla. lib. 4. elegantiare. 33. Alciatus prævisor. lib. 1. verbo Orphanotrophos, Petrus Gregorius syntagma in lib. 2. cap. 1. numer. 5. Ambrosius Calepin. in dictionario*

2. *Eadem*, administrationem eis concedent, an de re stricta, vel de plena, vel de qualibet inadministratio exaudienda? & n. 2. & à n. 4.
3. Verba leges, vel alterius disputationis in dubio in potiori significato accipienda sunt.
4. Administrationis verbum in perfissa passimque in iure recepta significante, dicitur resursum ad liberam, & plenam, satis maioribus, talis administrationis capaces, competentes, & qua libera, non additum exercitum habet.
5. L. & s. vlt. 3. in princ. & l. minor 32. ff. de minor: expeditum, & de intellectu n. 15.
6. L. fin. ff. de condit. & demontr. expeditus, & de intellectu n. 26. cum seqq.
7. L. sed fi viuis 17. §. quod autem ait Prætor 7. in fin. ff. de iniur. expeditus, & de intellectu num. 29.
8. Tituli D. & C. de administratur. ff. de administratur. ad ciuit. pertinent, C. de administr. rerum publ. libr. 11. & similia iura ac bonorum ambiorum loca administrationis verbo ostentia, intellectu guntur, & num. 31.
9. Administrationem seu curam bonorum alterius persona non alius, quam maior, aut pro rati habens habere potest, & c. n. 8.
10. Filius idem operari in causa facta, quod veritas in causa vero.
11. Minor 2. 1. ann. post certam etatem à lege vel statuto habilitari, & pro maiore baberi potest.
12. Minores, veniam aitatis a Principe imperantes, non magis aduersus contractus se gestos in integrum restituunt possunt, quam si maiores essent.
- ¶ Nec minima legitimam personam habent, perse in iudicio. Randi, sed eandem per emmis. ibidem.
13. Matrimonium inxta formam pragmatica contrahentes, bona sua, & uxorum an perinde administrare abh'nt' posint, ac si aitatis veniam a Principe imperasset. & à n. 41.
- ¶ Equiparatorum idem per omnia iudicinum est, ibidem.
14. Ratio legis 1. C. de his qui veniam ait, an aque militis in minore, ex vi Regia pragmatica matrimonium contrahens. bonorumque suorum administrationem recipiente.
- ¶ Quia à iure communi pronuntiant, firmiora sum, quam à iure singulari, ibidem, & de intellectu num. 48.
15. Minor matrimonium contrahens ante 18. annua ex vi pragmatica, an post id tempus pro maiore habitus confessus, ut & a restituentis in integrum beneficium excludatur & legitimè in iudicio comparet posse; & à n. 54.
16. Ordinatione Lusitanie, ac Britannia, minorum contingentes, ab anno sua aitatis vigesimo à causarum potestate liberante, maiorem eam faciunt, et non possit in integrum restitutus aduersus contractus, nec iudicio per se comparari, dicere de nullitate actionum sibi prauidicantium.
17. Statuta varia certam etatem patia: 18. aut 20. ann. defrimenti, et adulste tanquam maior comprobare, bonaque sua administrare possit quia communiter intelliguntur, et excludunt in integrum restitutiois beneficium, & minorum capacem redant ut in iudicio comparare possit, ita & immobilia absque decreto alienare, & n. 4.
18. Auctihi captiu. C. de Episcop. & cler. disponentis, minorum 2. 4. ann. maiorum tamem 1. d. pro maiore baberi ad contrahendum pro redempcioe cupundi patris, vel cognati, aut testacei, à quo hores scripsit sit, restitutiois in integrum beneficium ex classifico confessor & facultatem concessisse minoris, immobilia absque decreto alienare.

S V M M A R I A.

1. Pragmatica, de minoribus matrimonium contrahentes simpliciter laquens, an de minoribus etatorem habentibus, vel non habentibus accipienda sit, vel de omnibus iudicis? & n. 20. & 21.